

Hur blir kampanjen

Kampanjen 2019 var inte vilken kampanj som helst. Det var för de flesta den bästa någonsin. Men också den längsta med ett kampanj-slut senare än någonsin. Så hur blir kampanjen 2020?

Det var kampanjen där det visade sig vara möjligt att ta upp betor även under sista tredjedelen av november under bra förhållanden – lagra in och täcka dem med Toptex för att i mitten av februari leverera dem helt utan bortsortering och helt utan kvalitetsanmärkningar, med hög sockerhalt.

Det är en bra känsla att ta med sig till kampanjen 2020.

Det är fullt tillåtet att tro och hoppas på att det blir en vädermässigt lika enkel kampanj som 2019. Men kanske inte särskilt troligt. För en kampanj är inte den andra lik. Speciellt inte när vi just lämnat en extremkampanj bakom oss. Alltså, en där vi låg långt från våra medelvär-

den för min-, max- och medeltemperatur samt för nederbörd. I tabellen nedan har du väderdata från de senaste tio kampanjerna. Låt oss se närmare på de vedermödor som drabbat dig som betodlare under den här perioden.

September inte för torr

September är en fin månad. Inte för varm och inte för kall. Normalt 13 nederbördsdagar. Största bekymret är faktiskt risken för upptagningsproblem vid för torrt väder. Rotspetsbrott och hård förslitning av skär och oppelhjul kostar pengar. Själv minns jag 2016 bäst.

Oktober brukar rulla på

Det regnar i snitt 17 dagar under oktober. Tre år av de tio låg vi på 20 dagar eller mer. Det gällde faktiskt även 2019. Men speciellt i början av månaden förbrukar betorna fortsatt en hel del vatten och jordprofiler är sällan helt mättad. Men

visst, 2014 blev det för mycket av det goda med 140 mm regn.

Nattfrost brukar dyka upp i slutet av oktober, men det rör sig om få nätter och få minusgrader. Men 2012 fanns det sex frostnätter med ner till som mest fyra minusgrader.

I november stiger pulsen

November är en ganska oberoende månad. Ena året varm med en hyfsad bettillväxt. Andra år svinkall med många minusgrader. Är betorna inte uppe kan man bekymra sig för det. Är de uppe så kan både värme och kyla göra en sömnlös. Tre år av tio fick vi temperaturer på fem till tio minusgrader och frost fem till tio nätter redan i november. Med liten vattenförbrukning av betan och ofta mättade jordprofiler är vi känsliga för stora regnmängder och efterhand också för alltför många regndagar. Den första november står vi ofta med minst hälften av are-

År	K-start	September		Oktober		Oktober		November				November			
		Nederbörd		Temperatur		Nederbörd		Temperatur				Nederbörd			
	datum	mm	dagar	min	frost-dagar	mm	dagar	medel	max	min	frost-dagar	mm	dagar	snödjup cm	medel
2010	20-sep	57	13	-3,7	5	58	16	3,0	12,3	-9,7	9	115	24	11	-5,0
2011	09-sep	57	15	-0,7	1	50	13	6,2	13,6	-2,1	4	7	7	0	3,9
2012	10-sep	46	16	-3,8	6	61	19	5,8	10,7	-1,0	2	54	21	0	-0,8
2013	16-sep	53	10	-0,7	1	84	14	5,6	11,6	-2,9	3	72	17	0	4,5
2014	19-sep	29	9	1,8	0	140	18	7,5	14,7	0,7	0	27	17	0	2,7
2015	01-okt	77	15	0,9	0	17	10	7,0	15,1	-5,5	5	156	25	4	5,9
2016	15-sep	19	5	0,2	0	73	21	3,7	11,3	-5,9	10	66	14	5	3,9
2017	24-sep	111	16	-1,0	1	90	20	5,5	12,7	-2,5	7	70	19	0	3,7
2018	25-sep	32	9	-1,5	1	56	16	5,5	13,1	-5,7	3	27	14	0	3,9
2019	26-sep	111	19	-2,9	3	77	20	6,1	11,8	-3,2	1	47	22	0	4,4
Medel		59	13	-1,1	1,8	71	17	5,6	12,7	-3,8	4	64	18	2	2,7

2020?

alen kvar i marken. Samtidigt har vi blivit allt mer medvetna om betydelsen av skonsam upptagning för låga lagringsförluster. Riktigt vått blev det åren 2010 och 2015. I sämsta fall kommer nederbörden som snö. Riktigt illa blev det 2010.

December alltid våt

I december är de flesta betorna uppe, placerade i stuka. Och det är säkert helt rätt. Det regnar i snitt 21 dagar och 75 mm. Ibland kommer nederbörden som snö, men bara två år av tio av betydelse. Senast hände det

Kampanjen 2019

Högsta sockerskörden: 12,2 ton per hektar
Längsta kampanjen: 142 dygn
Senaste kampanjslutet: 14 februari

Frostmånader

Oktober: tre nätter ner till -2,9 °C
November: en natt ner till -3,2 °C
December: sju nätter ner till -4,7 °C
Januari: tre nätter ner till -1,9 °C
Dagar med snö: Inga

Uptagnings- och lagringsbekymmer under tioårsperioden 2010-2019

September	• 2014, 2016, 2018	för torrt i starten
Oktober	• 2012 • 2014	tidig frost 140 mm regn
November	• 2010 • 2015 • 2016	frost, mycket regn och snö 156 mm regn under 25 dagar 10 frostmånader ner till -6 °C
December	• 2010 • 2012 • 2013 • 2014	31 frostmånader ner till -20 °C, 32 cm snö 24 frostmånader ner till -15 °C, 15 cm snö 5 frostmånader ner till -10 °C 8 frostmånader ner till -9 °C, 120 mm regn
Januari	• 2010 • 2016	slut 7 januari, frost alla nätter ner till -15 °C slut 9 januari, frost alla nätter ner till -12 °C

2010 och 2012, så det är ett bra tag sedan. Största bekymret är temperaturen. Den ligger i snitt på tre plusgrader, men högsta dagstemperaturen går ofta upp till tio plusgrader medan lägsta nattetemperaturen sjönk fyra år av tio ner till runt tio minusgrader eller mer. Det var dock ett tag sedan. Sist det hände var 2014.

Januari har fler frostdagar

Antalet frostdagar ökar från tio i december till femton i januari. Men i övrigt är skillnaden mot december inte jättestor. Det blir någon grad kallare, men det är allt. Problemen i januari består väl närmast i att lagringspro-

blem som uppstått i november och december tenderar att bli värre och värre. En tröst är att kampanjen slutat före den 15 januari sex år av tio.

Så hur blir 2020?

Vädret blir väl som det blir. Mest troligt någonstans inom de intervall som det varit de senaste tio åren. Mer vet vi inte. I övrigt blir det väl till vad vi tillsammans gör det till. Och det brukar inte bli så illa. Lycka till med skörd och lagring 2020!

Robert Olsson
NBR Nordic Beet Research

December				December			Januari				Januari			K-slut
Temperatur				Nederbörd			Temperatur				Nederbörd			
	max	min	frost-dagar	mm	dagar	snödjup, cm	medel	max	min	frost-dagar	medel	dagar	snödjup, cm	datum
	3,2	-19,3	31	75	17	32	-0,9	5,4	-14,5	23	54	17	25	07-jan
	9,8	-5,3	3	73	22	0	1,4	9,3	-7,9	16	99	14	1	17-jan
	7,8	-15,2	24	71	22	15	-0,9	8,7	-14,7	20	56	15	5	14-jan
	10,1	-9,5	5	71	24	2	1,8	8,6	-8,1	12	61	20	8	18-jan
	9,9	-9,1	8	120	23	1	2,7	9,8	-3,0	9	80	22	1	06-feb
	11,3	-4,1	2	88	23	0	-1,0	8,9	-12,4	20	39	17	3	13-dec
	10,9	-4,4	9	46	15	0	0,6	7,7	-11,9	20	28	13	1	09-jan
	9,9	-3,1	5	70	25	0	2,4	9,7	-6,8	9	56	20	1	19-jan
	10,6	-4,8	5	72	22	2	1,2	7,5	-5,3	22	52	15	2	08-jan
	9,5	-4,7	7	61	19	0	5,0	10,5	-1,9	3	83	23	0	15-feb
	9,3	-8,0	10	75	21	5	1,2	8,6	-8,7	15	61	18		